

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio XV. In Tit. XV. De Eo, Qvi Mittitur In Possessionem, Causa Rei
Servandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

interlocutoriam sententiam, v. g. dilationem petitam denegando, pars appellet, & appellatione non admittā recedat, contestari censeatur, quod nolit coram Iudice hoc litigare, quamobrem iudex, qui appellationem rejecit, non citatā amplius parte, ad alia, quæ in iudicio agenda sunt, imò etiam ad definitivam sententiam justè, ac validè procedere possit, præterquam si interpositæ appellationi renuntiavit.

1322. Not. autem hoc intelligendum esse, si verbo, vel facto sufficienter significavit, quod coram hoc Iudice nolit amplius litigare, & quidem quoad totam causam; nam, si solum quoad unum actum iudicii, vel articulum tantum; tunc in ordine ad alios iterum citari debet; sic gloss. in dict.

c. 2. V. non tenetur; & Tiraquel. de Re tract. lig. 2. 1. gloss. 9. n. 162.

Not. 2. si contingat in dato casu, non obstante appellatione ab interlocutoria, per Iudicem à quo rejecta, ferri sententiam; condemnatum (etsi prior appellatio rejecta sit) posse intra tempus debitum (nempe novendium) appellare, nisi constet priorem appellationem fuisse manifestè frivolam; ut habetur in Clem. unica h. t.

Not. 3. quando dicimus in proposito casu, Iudicem à quo nihilominus posse procedere ad definitivam, accipiendam esse, si casus ex iis sit, in quibus licet etiam contra absentem procedere, de quo in tit. 6. ut litte non contest. & c. prout 4. h. t. de quod supr. n. 1310.

QVÆSTIO XV.

IN TIT. XV. DE EO, QUI MITTITUR IN POSSESSIONEM, CAUSA REI SERVANDÆ.

1323. **E**X supra dictis constat, Actorem, propter contumaciam Rei, quandoquæ mitti in possessionem rei petita, vel bonorum ejus, contra quem agit. Unde priori titulo, ubi actum est de Contumacia, cujus effectus est inter alia, etiam hæc missio in possessionem, merito subnectitur titulus iste, de eo, qui mittitur in possessionem. Quoniam autem hoc fit dupliciter, nimirum ex primo, vel secundo decreto Iudicis, anterequæ exponendum erit, quid veniat nomine utriusquæ decreti?

ARTICULUS I.

De missione in possessionem ex primo decreto.

1324. **P**rætermisissis aliorum definitionibus, missio in possessionem bonorum, causâ rei servandæ, quâ fit ex primo decreto, videtur rectè definiiri, quod sit iussus Iudicis, quo Actor, propter contumaciam Rei, mittitur in possessionem bonorum custodiae causâ, ut ea pignoris loco detineat, donec

Reus compareat, vel respondeat; prout innuavimus superius à n. 1262. De hoc agitur c. Constitutis 1. h. t. Cum enim Prior, & Canonici de Guiseburch coram Iudicibus delegatis agerent contra Præpositum de Berillo, super possessione Ecclesiæ de Lamento, & Præpositus contumax esset, Prior missus est in possessionem Ecclesiæ, custodiae causa; cum autem intra annum Præpositus cautionem non obtulerit de parendo juri (licet voluntatem offerendi habuerit, & pars altera recipere parata fuerit) Alexander III. decrevit, ut post lapsum anni, veram possessionem Ecclesiæ Prior absque contradictione retineat, salvo jure proprietatis, si super ea Præpositus, actionem intentare voluerit. Ex hoc textu deducitur, de jure canonico, propter contumaciam Rei, posse fieri missionem in possessionem, etiam in iuribus Spiritualibus, nisi agitur de jure beneficii, propter dicenda in seqq. ex c. 1. eod. in 6.

1325. Quamvis autem, etiam jure civili, idem dispositum sit; jure tamen canonico in personis, & negotiis Ecclesiasticis rigor legum non exigitur, ut colligitur ex c. Ad hæc 1. de

de dolo, ubi, cum Herfordensis Episcopus ex Alexandro III. quævisisset, an, cum contingat Actorem multoties mittendum esse in possessionem causâ rei servandâ, propter absentiam partis adversæ, & per ejus dolum sive potentiam non possit rem custodiendam nancisci, ac imminente fine anni, Reus (ne possessionem amittat) debitam offerat cautionem; cujusmodi sit pœnâ multandus, quia jussioni non paruit Judici? Pontifex respondit: quod in Ecclesiasticis personis, & negotiis rigor, & distinctio juris non requiratur: sed (cum iustitia propter hoc non periclitetur) patienter admitti debeat; cum Reus, per cautionem, standi iudicio, se astringit.

1326.

Deducitur 2. ad pœnam contumaciæ declinandam non sufficere habuisse voluntatem tantum, cautionem præstandi de parendo juri, si in effectu præstita ea non fuit, modò facultas non desit eam præstandi; cujus ratio est, quia voluntas, etiam in pœnalibus, non sufficit, ubi factum desideratur, modò non desit facultas præstandi factum, v. g. cautionem intra tempus debitum; sic gloss. in c. Constitutis. V. Parati; nam ubi factum excludit necessitas, voluntas pro facto recipitur; quod etiam procedit, si per Adversarium steterit, quo minus factum præstetur, v. g. si cautionem recipere nolit, aliâs præstandam; ut colligitur ex textu junctâ gloss. V. Parati; id, quod procedit, de omni iusto impedimento, ex c. cum fecerit 2. h. t.

1327.

Nam, cum inter Abbatissam, & Conventum de SS. Trinitate, ex una parte; & Subdecanum ex altera parte controvertetur, super quadam Ecclesia, & controversia à Sede Apostolica tribus Judicibus delegata fuisset, qui Moniales ob contumaciâ Subdecani, miserunt in possessionem rei petita; causâ custodiâ, idquæ intellexisset Subdecanus; hic accessit ad unum delegatorum (nam alter eorum mortuus, tertius autem absens erat) eiquæ oblatâ cautione, petivit in possessionem restitui, sed obtinere id non potuit: quo intellecto respondit Clemens III. non obstante, quod interim annus elapsus sit, Subdecanum receptâ ab ipso cautione de parendo juri, in possessionem restituum esse, si per ipsum non steterit, quo minus intra annum cautionem dederit, possessionemquæ receperit;

ubi per ea verba: si per ipsum non steterit, clarè innuitur, contumaciæ pœnam non incurri, propter non præstationem facti (cautionis v. g.) si per ipsum non stetit, qui cæteròquin præstare debebat.

Deducitur 3. quod effectus primi decreti, quo quis mittitur in possessionem bonorum ex actione reali, sit, quod primo anno ea habeat in custodiam, quasi pignoris loco; quin lucretur fructus, ut colligitur ex L. 5. §. 16. ff. ut in possess. legat. ibi: nempe fructus custodire, & cætera debebit, & pati quidem Reum colere agros, & fructus redigere sed custodire actorem fructus oportebit, ne à Reo consumantur: quod si reus nolit fructus colere, permittendum erit Actori cogere fructus, & coactos servare. Quin imò, si tales sint fructus, quos primo quoque tempore venire expediat, vendere quoque Actori permittendum est, & pretium servare. Dixi: ex actione reali; nam si ex actione personali, non evadit primo anno verus eorum possessor, nimirum, etiam civiliter, cum, ut constat ex cit. §. 16. tunc non lucretur fructus; nec usufruciat. Dixi 2. primo anno; nam post annum, si Reus perseveret in contumacia, lucretur Actori fructus; quia constantem possessionem acquirit, ut colligitur ex c. 1. h. t. ibi: ideoque decernimus, ut amodo possessionem præscriptæ Ecclesiæ (salvo jure, quod idem Præpositus in petenda Ecclesia habere dignoscitur) absque contradictione qualibet habeatis; his propositis:

Notandum ulterius, illis Judicibus competere potestatem mittendi in possessionem bonorum, qui saltem mixtum imperium habent; quamvis Haunoldus tom. 5. tr. 1. n. 17. id tribuat habenti etiam simplicem jurisdictionem, de qua L. 2. ff. de jurisd. ibi: cui jurisdictionis data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus jurisdictionis explicari non potest; ubi statim L. 3. subjungitur sermo de imperio, utiquæ tanquam specie, sine qua potest jurisdictionis intelligi; & illud dividit in merum, & mixtum, & additur: mixtum, est imperium, cui etiam jurisdictionis inest, quæ proposito non minus ridicula foret, quam hæc: homo est, cui etiam animal rationale inest: si simplex jurisdictionis, & mixtum imperium de se convertibiliter dicerentur, quia nihil potest dici: sibi inesse; quod etiam satis indicat

dicat particula *etiam*, quasi diceretur: imperium mixtum est, cui præter id, quod est speciale Imperii, inest id, quod alioquin est speciale jurisdictionis simplicis, seu specialis; quo fit, non esse idem, ut quidam volunt, *jurisdictionem simplicem, & mixtum imperium*; sed illam, etsi non careat omni potestate coercendi, esse, quæ servit officio Judicis mercenario; istud, quod nobili; sed de hoc alibi.

1330. Not. 2. facultatem petendi missionem ex primo decreto concessam omnibus Creditoribus, quibus aliquid debetur præ, vel indiem, aut sub conditione, aliisque casibus, in quibus illis datur actio, prout dicitur L. 6. ff. ex quibus causis in possess. ca. tur, ibi: *in possessionem mitti solet Creditor, etsi sub conditione ei pecunia promissa sit*; & exponitur L. 14. de Judiciis, ibi: *in omnibus bonæ fidei judiciis, cum nondum dies præstandæ pecuniæ venit, si agat aliquis ad interponendam cautionem, ex justa causa condemnatio fit*.

1331. Not. 3. si ex pluribus Creditoribus unus vel alter impetret hoc primum decretum, seu jussum Judicis; omnibus quidem, etiam iis, qui non petierunt, prodesse jussum, sed cum discrimine, de quo videri potest Lex 10. C. de bonis auctorit. Jud. possid. Potest autem hæc missio fieri in bona debitoris non tantum libera; sed etiam feudalia, emphyteutica, &c. cum ex hoc nihil præjudicetur Domino directo, & obtineatur finis primi decreti, qui est, ut debitor hoc modo fatigatus desinat esse contumax.

1332. Not. 4. sub opinione esse, an ex primo decreto missus in possessionem bonorum, consequatur jus pignoris in illis? ratio negandi videtur, quia qui tenet pignus, verè possidet; missus in possessionem ex primo decreto non possidet; ergo; sed Resp. quòd omnino possideat loco pignoris ex L. 2. C. qui potiores in pign. habeantur, ibi: *si decreto Pratoris, qui de fideicommissio jus dixit, in possessionem fundi hereditarii fideicommissio conditionalis servandi gratia prius inducti estis, quam Adversarius vester in causam judicati ejusdem fundi pignus occupaverit, jussu ejus, qui jure sententiam exequabatur, tempore potiores estis. Nam cum de pignore utraq. pars contendit, prævalet jure, qui prævenit tempore. Ad hoc autem sufficit possessio*

Tom. II.

naturalis, quam habet missus ex primo decreto; licet careat civili.

Not. 5. eum, qui missus est in possessionem causâ rei custodiendæ, ex actione personalis, non habere custodiam privativè ad Dominum, quam vis aliqui fecus ceceant, si ex actione reali; prima pars est ex L. 5. ff. Ut in possessionem legatorum, ibi: *is, cui legatorum, fidei, vè commissorum nomine non cavetur, missus in possessionem, nunquam pro Domino esse incipit, nec tam possessio rerum ei, quam custodia datur: neque enim expellendi heredem jus habet, sed simul cum eo possidere jubetur, ut saltem radio perpetua custodia extorqueat heredi cautionem: rationem secundi dant, quia talis nec fructus capit, nec rem usucapit; sed hoc non obstat, quo minus cumulativè cum Domino custodiam habeat, nisi causa discordiarum cogeret Judicem, eam uni adjudicare.*

Not. 6. effectum primi decreti tolli posse. 1. si Reus contumax intra lapsum potestatis à die primi decreti cum effectu, contumaciam purget; quod fit primò, si caveat, seu satisdet de se sistendo judicio, & solvendis expensis interim factis ab Actore; ut constat ex c. Constitutis, de quo à num. 1324. deinde, si probet, se justo impedimento non facile removibili prohibentem fuisse, quò minus intra terminum sibi à jure præfixum compareret, præstaretque, quod jure debebat, ut diximus ex c. cum sicur, de quo à n. 1327. purgatâ porrò legitimè contumaciâ, fit restitutio perinde, ac si primum decretum non fuisset; & in causâ procedendum erit.

Not. 7. in casu, quò quis ex primo decreto mittitur in possessionem, sed impeditur, potentiâ Adversarii, aliove casu, competere illi actionem in factum, ad hoc, ut, quanti suâ interest non fuisse admissum, præstetur, L. 15. §. fin. ff. de damno infecto, ibi: *Si quis ex hoc edicto à Præatore in possessionem missus non est admissus, in factum actione uti poterit, ut tamen præstetur ei, quantum præstari ei oporteret, si de ea re cautum fuisset: extenditur enim actio in id tempus, quo damnum committitur; quòd etiam habetur in L.*

4. §. Prator, ff. ne vis fiat ei, qui in poss.

* * *

Ti

ARTI-

ARTICULUS II.

De missione in possessionem ex secundo decreto.

1336.

Secundum decretum est iussus Judicis, quo Actorem, qui custodiae causâ in possessionem bonorum pro modo debiti prætenfi missus jam antè est, ob Adversarii continuatam contumaciam *verum possessorem* decernit, & contumacem possessione in pœnam contumaciæ privat. Pro intelligentia not. 1. hoc secundum decretum non dari post primum, quo Actor agens *actione reali*, propter contumaciam Rei missus fuit in possessionem bonorum custodiae causâ, Reo intra terminum unius anni non comparente, ac contumaciam legitimè purgante juxta dicta *n. 1324*. sic enim per primum decretum, post lapsum illius anni, incommutabiliter factus est rei hæcenus custodiae possessor, ut habeat non solum naturalem, sed etiam civilem possessionem cum jure lucrandi fructus, ita ut Reus solummodo possit de jure proprietatis contendere, adeoque ex Reo fiat Actor.

1337.

Not. 2. quando quis agit *actione personali*, & propter contumaciam Rei ex primo decreto mittitur in possessionem pro modo debiti, tamen si lapsus sit annus, intra quem contumax non comparuit, missum in possessionem ex primo decreto, non eo ipso evadere *verum*, ac legitimum *possessorem* illorum, sicut in casu, quo agit *actione reali*; & ideo ad hunc effectum in casu *actionis personalis* necessarium esse secundum decretum; *non enim statim, ubi missus Prator in possessionem, etiam possidere jubet*, ut dicitur L. 15. mox citandâ, §. 20. Hoc porro decretum secundum parit duplicem effectum. 1. quod missus in possessionem bonorum ex secundo decreto, tribuat missus veram possessionem, nimirum cum jure percipiendi fructus; 2. etiam Dominium, si Reus erat verus Dominus; vel, si tantum fuit possessor, non Dominus, nisi fortè communi errore, jus rem usucapiendi, prout colligitur ex L. 15. §. 16. ff. de damno infecto, ibi: *Julianus scribit, eum, qui in possessionem damni infecti nomine mittitur, non prius incipere per longum tempus dominium capere, quam secundo decreto à Pratore Dominus constituitur.*

1338.

Not. autem 3. quando in dict. §. 16. di-

citur, quod missus in possessionem non prius etiam per longum tempus Dominium capiat, quam secundo decreto à Pratore Dominus constituitur, debere intelligi, si Reus contumax fuit Dominus; nam si non Reus, sed alius fuit Dominus, per secundum decretum non datur missus in possessionem rei Dominium, sed tantum vera possessio cum jure usucapiendi, ut dictum est; & constat ex L. Pratoris. 5. ff. cod. ibi: *Pratoris officium est, ut missus in possessionem, etiam eam per longi temporis spatium in suum dominium capere possit.*

Not. 4. quando post annum missionis in possessionem bonorum Actor *actione personali* petit mitti in possessionem ex secundo decreto (cujus effectus est translatio veræ possessionis, aut etiâ Dominii, si Reus rei dominus est) non debere Judicem dare hoc secundum decretum prius, quam Reus citet iterum (quia ad hunc actum prius nunquam fuit citatus) & denuò contumax maneat; nam hoc factò, & cognito jure Actoris, conceditur secundum decretum; nam si se offerret ad ea, quæ jure debet, non foret procedendum ad secundum decretum, cum sic deficiat contumacia.

Not. 5. inter primum, & secundum decretum etiam esse hoc discrimen, quod illud habeat locum in debitis etiam *in diem*, & *conditionatis* conditione adhuc pendente, ut diximus *n. 1330*. non autè istud; nam secundum decretum tendit ad obtinendam possessionem, vel dominium rei, quod fieri non potest, si dies debiti nondum venit, aut conditio adhuc pendet, primum autem solum ad obtinendam cautionem de debito solvendo, cum dies venerit, vel conditio extiterit.

Not. 6. in quæstione, an secundum decretum semper tendat directè ad translationem Dominii in Actorem, in casu, quo contumax rei Dominus fuit; responderi, quod quandoquè tendat solum ad rerum detentarum venditionem, ut constat ex L. 9. c. de bonis auth. Jud. possid. ibi: *tempore autem transacto, etiam venditionem eorum à competente Judice postulare non prohiberis*, & L. 6. cod. ibi: *non Dominii rerum vindicatione, sed possessione bonorum, item, venditione, aequali portione pro rata debiti quantitate omnibus creditoribus consuli potest*: Sin verò nemo est, qui comparere eam maluerit, & necessarium fiat creditori, saltem

faltem sibi eam jure dominii possidere; sic expressè L. 3. C. de jure dominii impetrando, §. 2.

1342. Not. 7. si bona vendantur, venditionem faciendam ibi, ubi Reus defendi potest, v. g. ubi domicilium habet, vel contraxit loco contractus accepto pro loco solutionis constitutæ, per L. 1. ff. de rebus auctor. Judicis possid. vel vend. Communior porro Doctorum sententia est, post annum elapsum à missione in possess. bonorum ex primo decreto, Reo adhuc contumace, secundum decretum esse petendum intra unum annum à lapsu prioris post decretum primum; quamvis & in hoc multum varient Authores. Ut autem dicatur, quòd Judex concedat secundum decretum, *cognito jure Actoris*, requirunt aliqui liquidam probationem debiti; alii, sufficere, probatam esse probabilitatem debiti majorem oppositâ, præsertim, si Actor paratus sit Reo deferre juramentum suppletorium, hoc ipso ei per Judicem in citatione intimato.

1343. Not. 8. ea, quæ adusquè diximus, A-

ctorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, debere intelligi, si quæstio sit *de rebus profanis*; non autem, si *de dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico*: tunc enim missione in possessionem non est locus, sed proceditur ad sententiam definitivam, vel contumax per Censuram Ecclesiasticam coercetur, & parere compellitur; prima pars est ex c. unico h. t. in 6. ibi: *eum, qui (super dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico obtinendis) cum aliquo litigat, possessore ob partis adversæ contumaciam, causa rei servanda in ipsorum possessionem statuimus non mittendum: ne per hoc ad ea ingressus patere valeat vitiosus: Sed, liceat in hoc casu (contumacis absentiam, divina replente præsentia) etiam lite non contestata, diligenter examinato negotio, ipsum sine debito terminare.* Secunda verò ex c. 3. Ut lite non contest. ibi: *si causæ talis fuerit, quòd idem in possessionem nequeat intromitti, ut juri pareat, per Censuram Ecclesiasticam est contumax compellendus.*

QVÆSTIO XVI.

IN TIT. XVI. UT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR.

1344. **I**N hoc titulo traditur regula, qualiter lite pendente nihil sit innovandum; cum enim dixerimus præcedente titulo, Actorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, de quibus Reo lis mota est; & plura interim, pendente lite, possent attentari, quibus in alterius præjudicium status causæ in judicio immutaretur, in hoc titulo ejusmodi reum innovationibus cavetur.

ARTICULUS I.

De intellectu regulæ, nihil innovandi pendente lite.

1345. **A**Nte responsonem notandum, *litem* censeri *pendentem* à citatione usquè ad sententiam definitivam, si ab ea non
Tom. II.

fuit appellatum, vel aliter non transivit in rem judicatam. Nam citatione legitime factâ induci litis pendentiam, qua stante nihil debeat innovari, ostendimus superius à n. 157. ex Clement. 2. h. t. dixi: usquè ad sententiam definitivam; nam litis pendentia non tollitur per *interlocutoriam*, nisi Judex pronuntiet, se incompetentem; tunc enim definit ea instantia, consequenter lis apud talem Judicem; hinc si alibi non est intentata, perit ipsa lis, & quæ lite pendente prohibita fuerunt, licent, dum nova litis pendentia inducatur; qualis autem debeat esse citatio, & quot modis inducatur litis pendentia, diximus à n. 150. Quoniam per litem intentatam, & subinde pendentem, res evadit litigiosa, ut ostendimus à n. 157. & consequenter nihil ab ulla partium litigantium, lite pendente, fieri potest circa rem liti suppositam, sensus dictæ regulæ non est alius, quàm nulli parti-